



ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ ๓๑๕๓๑

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ทหรือเกี่ยวกับการวินิจฉัยกรณีเมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการพ้นจากตำแหน่งของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี

อ้างถึง หนังสือจังหวัดอุบลราชธานี ลับ ที่ อบ ๐๐๒๓.๔/๓๘ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๖

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ลับ ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๔๐๘๑

ลงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๕๕

๒. สำเนาบันทกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๙๒๖/๒๕๕๕

ตามที่จังหวัดอุบลราชธานีได้มีหนังสือถึงกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นขอหารือเกี่ยวกับการวินิจฉัยกรณีเมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการพ้นจากตำแหน่งของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีที่จังหวัดอุบลราชธานีได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงในเรื่องที่มีการร้องเรียนกล่าวหาองค์การบริหารส่วนตำบลคอแลน อำเภอบุญทริก มีพฤติการณ์ไม่ชอบเกี่ยวกับการดำเนินโครงการขยายเขตไฟฟ้าและติดตั้งไฟฟ้าแสงสว่างสาธารณะ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ และพบว่าการดำเนินโครงการดังกล่าวไม่ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๑ รวมทั้งน่าจะเชื่อว่ามีทุจริตด้วย ซึ่งในขณะนั้น นายสุบรรณ สังคะรินทร์ เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคอแลนอยู่ ต่อมานายสุบรรณ สังคะรินทร์ ได้พ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคอแลน และองค์การบริหารส่วนตำบลคอแลนได้จัดตั้งเป็นเทศบาลตำบลคอแลน โดยนายบุญมี เพ็ญวงศ์ ได้รับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีตำบลคอแลน และครบวาระการดำรงตำแหน่งเมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๕ และได้มีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลคอแลนแทนตำแหน่งที่ว่าง เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๕ ผลการเลือกตั้งปรากฏว่า นายสุบรรณ สังคะรินทร์ ได้รับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีตำบลคอแลน และจังหวัดอุบลราชธานีมีความเห็นว่า นายอำเภอบุญทริกยังคงมีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๖๔ วรรคสอง ที่จะต้องทำการสอบสวนและวินิจฉัยในเรื่องดังกล่าวโดยเร็ว เมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับความเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสิ้นสุดลงตาม (๔) หรือ (๕) จึงขอหารือว่าความเห็นของจังหวัดอุบลราชธานีถูกต้องหรือไม่ นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อหารือของจังหวัดอุบลราชธานีดังกล่าวเป็นประเด็นในลักษณะเดียวกันกับที่จังหวัดร้อยเอ็ดได้หารือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้แจ้งผลการพิจารณาให้จังหวัดร้อยเอ็ดทราบแล้ว ตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ลับ ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๔๐๘๑ ลงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๕๕ และตามนัยความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ตามบันทึกลำดับงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๙๒๖/๒๕๕๕

/จึงขอให้ ...

๐:เจษฎาหารือนายก อบต.คอแลน

จึงขอให้จังหวัดอุบลราชธานีนำความเห็นดังกล่าวไปใช้ประกอบการพิจารณาในเรื่องนี้ต่อไป รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ



(นายสมศักดิ์ ประสิษฐโธ เหมทานนท์)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

สำนักกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
ส่วนวินิจฉัยและกำกับดูแล
โทร./โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖

D:เจ้าหน้าที่รองนายก อบต.คอแลน



ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ ๔๐๙๐

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายกเทศมนตรีตำบลนาเมืองปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ด

อ้างถึง หนังสือจังหวัดร้อยเอ็ด ลับ ที่ รอ ๐๐๓๗.๔/๑๐๘ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๒๐๘.๕/๒๔๗
ลงวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕

ตามที่จังหวัดร้อยเอ็ดได้มีหนังสือถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแจ้งว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ดได้ทำการสอบสวน นายบุญศรี นาเมืองรักษ์ นายกเทศมนตรีตำบลนาเมือง อำเภอเสลภูมิ ในกรณีศาลจังหวัดร้อยเอ็ดได้มีคำพิพากษา คดีหมายเลขดำที่ ๔๕๒๔/๒๕๕๓ คดีหมายเลขแดงที่ ๓๕๔๔/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๔ ว่า นายบุญศรี นาเมืองรักษ์ เมื่อครั้งที่ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาเมือง ได้อนุมัติโครงการปรับปรุงภูมิทัศน์หนองผือ หมู่ที่ ๑๘ และได้รับหนังสือแจ้งจากผู้มีชื่อว่า ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทิวภรณ์ก่อสร้าง ผู้รับเหมา นำเอาเหล็กที่ไม่ได้ขนาดตามแบบแปลนที่กำหนดมาทำการก่อสร้าง แต่ไม่ได้มีคำสั่งให้ผู้รับเหมาเปลี่ยนแปลงแก้ไขตามอำนาจหน้าที่ของจำเลย กลับอนุญาตให้ดำเนินการก่อสร้างต่อไป อีกทั้งยังอนุมัติให้จ่ายเงินค่าจ้างให้กับผู้รับเหมาทั้งที่เกิดความเสียหายแก่องค์การบริหารส่วนตำบลนาเมืองผู้อื่น หรือประชาชน เป็นเหตุให้องค์การบริหารส่วนตำบลนาเมืองได้รับความเสียหาย เป็นการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนมีความเห็นว่าจากข้อเท็จจริงดังกล่าว ถือได้ว่า นายบุญศรี นาเมืองรักษ์ นายกเทศมนตรีตำบลนาเมือง เป็นผู้ละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ เห็นควรให้พ้นจากตำแหน่ง ตามมาตรา ๗๓ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๕๒ แต่เนื่องจากการสั่งให้ผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่ง คณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีความเห็นไว้ตามเรื่องเสร็จที่ ๑๑๙-๑๒๐/๒๕๕๒ ผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ดจึงได้รายงานให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นขอเรียนว่า

๑. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วมีความเห็นว่า ตามมาตรา ๔๘ ปัญจทศ (๔) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้กำหนดให้นายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่งเมื่อขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม ตามมาตรา ๔๘ เบญจ และตามมาตรา ๔๘ เบญจ (๔) กำหนดว่า บุคคลผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีต้องไม่เคยเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งถูกให้พ้นจากตำแหน่งเนื่องจากกระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ โดยมาตรา ๔๘ ปัญจทศ วรรคสาม กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสอบสวนและวินิจฉัยโดยเร็ว เมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับความเป็นนายกเทศมนตรีต้องสิ้นสุดลง เพราะมีลักษณะต้องห้ามดังกล่าว ดังนั้น หากมีข้อเท็จจริงใดปรากฏว่า นายกเทศมนตรีผู้ใดเคยถูกให้พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามบทบัญญัติของกฎหมาย ไม่ว่าจะพ้นจากตำแหน่งโดยผลของ

/- กฎหมาย ...

กฎหมายหรือจากถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งเนื่องจากกระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบแล้ว ก็ย่อมเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามของบุคคลผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรี ตามมาตรา ๔๘ เบญจ (๔) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๕๒ อันจะต้องพ้นจากตำแหน่งโดยผลของกฎหมาย ตามมาตรา ๔๘ ปัญจทศ (๔)

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๖๔ ได้กำหนดเหตุแห่งการพ้นจากตำแหน่งของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลไว้ กล่าวคือ (๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๕๘/๑ และมาตรา ๕๘/๑ (๓) ได้กำหนดลักษณะต้องห้ามของบุคคลผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลไว้ว่า ต้องไม่เป็นผู้มีพฤติกรรมในทางทุจริต โดยมาตรา ๖๔ วรรคสอง ได้กำหนดให้นายอำเภอทำการสอบสวนและวินิจฉัยโดยเร็ว เมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับความเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสิ้นสุดลงเพราะเหตุดังกล่าว

แม้ว่าโดยทั่วไปการสอบสวนและวินิจฉัยของนายอำเภอกรณีเมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการพ้นจากตำแหน่งของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเนื่องจากกระทำการอันมีลักษณะต้องห้ามโดยเป็นผู้มีพฤติกรรมในทางทุจริต ตามมาตรา ๖๔ (๔) มาตรา ๖๔ วรรคสอง ประกอบกับมาตรา ๕๘/๑ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖ จะพึงกระทำในระหว่างที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลผู้นั้นยังมิได้พ้นจากตำแหน่งก็ตาม แต่บทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวก็ไม่ได้มีข้อจำกัดว่า การสอบสวนและวินิจฉัยนี้จะกระทำภายหลังจากที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลผู้นั้นได้พ้นจากตำแหน่งแล้วมิได้ ดังนั้น กรณีของนายบุญศรี นาเมืองรักษ์ นายกเทศมนตรีตำบลนาเมือง เมื่อนายบุญศรี นาเมืองรักษ์ ที่เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาเมืองได้อนุมัติโครงการปรับปรุงภูมิทัศน์หนองผือ หมู่ที่ ๑๘ และได้รับหนังสือแจ้งจากผู้มีชื่อว่าทางหุ้นส่วนจำกัด ทิวาภรณ์ก่อสร้าง ผู้รับเหมา นำเอาเหล็กที่ไม่ได้ขนาดตามแบบแปลนที่กำหนดมาทำการก่อสร้าง แต่ไม่ได้มีคำสั่งให้ผู้รับเหมาเปลี่ยนแปลงแก้ไขตามอำนาจหน้าที่ของเจ้าเลขาปลานุญาตให้ดำเนินการก่อสร้างต่อไป อีกทั้งยังอนุมัติให้จ่ายเงินค่าจ้างให้กับผู้รับเหมาทั้งที่เกิดความเสียหายแก่องค์การบริหารส่วนตำบลนาเมือง ผู้อื่น หรือประชาชน เป็นเหตุให้องค์การบริหารส่วนตำบลนาเมืองได้รับความเสียหาย จนศาลจังหวัดร้อยเอ็ดได้พิจารณาและพิพากษาว่าเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ นั้น แม้นายบุญศรี นาเมืองรักษ์ จะได้พ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาเมือง เพราะครบวาระการดำรงตำแหน่ง และต่อมามองการบริหารส่วนตำบลนาเมืองได้ยกฐานะเป็นเทศบาลตำบลนาเมือง และนายบุญศรี นาเมืองรักษ์ ได้รับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีตำบลนาเมืองอีก นายอำเภอเสลภูมิก็ยังคงมีอำนาจสอบสวนและวินิจฉัยเกี่ยวกับการเป็นผู้มีพฤติกรรมในทางทุจริตของนายบุญศรี นาเมืองรักษ์ ต่อไปได้ หากนายอำเภอเสลภูมิวินิจฉัยว่า นายบุญศรี นาเมืองรักษ์ เป็นผู้มีความผิดในทางทุจริต ก็ย่อมต้องพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลไปโดยผลของกฎหมาย ซึ่งผลการวินิจฉัยดังกล่าวอาจนำไปสู่การสอบสวนและวินิจฉัยของผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ดเกี่ยวกับการพ้นจากตำแหน่งเพราะเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามของบุคคลผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีตำบลนาเมืองของนายบุญศรี นาเมืองรักษ์ ตามมาตรา ๔๘ ปัญจทศ (๔) มาตรา ๔๘ ปัญจทศ วรรคสาม และมาตรา ๔๘ เบญจ (๔) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๕๒ ต่อไปได้

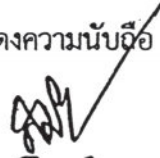
๒. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ขอให้คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาให้ความเห็นอีกชั้นหนึ่ง ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย คณะที่ ๑ ได้พิจารณาแล้วมีความเห็นว่า เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า นายบุญศรี นาเมืองรักษ์ นายกเทศมนตรีตำบลนาเมือง ต้องคำพิพากษาของศาลจังหวัดร้อยเอ็ด ตามคดีหมายเลขดำที่ ๔๕๒๔/๒๕๕๓

คดีหมายเลขแดงที่๓๕๔๗/๒๕๕๔ อ่านคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๔ ว่า กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ขณะดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาเมือง เนื่องจากนายบุญศรี นาเมืองรักษ์ เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาเมืองและเจ้าพนักงานตามกฎหมาย ได้อนุมัติโครงการปรับปรุงภูมิทัศน์หนองผือ หมู่ที่ ๑๘ โดยหักหุ้นส่วนจำกัดทิวาภรณ์ก่อสร้าง ผู้รับเหมา นำเอาเหล็กที่ไม่ได้ขนาดตามแบบแปลนที่กำหนดมาทำการก่อสร้าง แต่ไม่ได้มีคำสั่งให้ผู้รับเหมาเปลี่ยนแปลงแก้ไขตามอำนาจหน้าที่ กลับอนุญาตให้ดำเนินการก่อสร้างต่อไป อีกทั้งยังอนุมัติให้จ่ายเงินค่าจ้างให้กับผู้รับเหมาทั้งที่เกิดความเสียหายแก่องค์การบริหารส่วนตำบลนาเมือง ผู้อื่น หรือประชาชน เป็นเหตุให้องค์การบริหารส่วนตำบลนาเมืองได้รับความเสียหาย เป็นเงิน ๑๑,๐๖๐ บาท เหตุเกิดที่ตำบลนาเมือง อำเภอเสลภูมิ มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ จำคุก ๒ ปี และปรับ ๑๕,๐๐๐ บาท จำเลยให้การรับสารภาพ จึงให้รอการลงโทษไว้กำหนด ๒ ปี ซึ่งกรณีนี้ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่สามารถเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยให้ นายบุญศรี นาเมืองรักษ์ นายกเทศมนตรีตำบลนาเมือง พ้นจากตำแหน่ง เพราะละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ได้ เนื่องจากการกระทำในขณะดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาเมือง แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถนำความประพฤตินายบุญศรี นาเมืองรักษ์ ขณะดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาเมืองตามที่จังหวัดร้อยเอ็ดได้มีคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๔ ซึ่งเป็นเวลาใกล้เคียงกับเวลาที่ตนดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลนาเมือง ว่ามีความประพฤติในทางจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่งหรือแก่เทศบาล หรือแก่ราชการ แล้วเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพร้อมด้วยหลักฐานเพื่อสั่งให้นายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๗๓ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๕๒ ก็ได้

๓. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาแล้วเห็นชอบให้และแจ้งความเห็นของกระทรวงมหาดไทยและกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นให้ผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ดใช้ประกอบการพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ



(นายสมศักดิ์ ปะริสุทโธ เหมทานนท์)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

สำนักกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น

ส่วนวินิจฉัยและกำกับดูแล

โทร. / โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖

ลับ

เรื่องเสร็จที่ ๙๒๖/๒๕๕๕

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การสั่งให้ผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่ง กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช.
ชี้มูลความผิด

กระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือ ลับ ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๑๓๐๔ ลงวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติเกี่ยวกับเรื่องที่ถูกกล่าวหา กรณีนายอภัย อุดรพิมพ์ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม กรณีนายสุวัฒน์ อังสนันท์ นายกเทศมนตรีเมืองเมืองพล กรณีนายภูมิ ปราดรัย นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขาไม้แก้ว นายสมใจ ลาทอง รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขาไม้แก้ว และนายประเสริฐ บรรลึงเดช รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขาไม้แก้ว กรณีนายวิสุทธิ นาวาล่อง นายกเทศมนตรีเมืองตะกั่วป่า และกรณีนายนิรันดร์ ศรีเมือง นายกเทศมนตรีตำบลชุมพลบุรี ว่ากระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดวินัยตามมาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และส่งรายงาน เอกสาร และความเห็นไปยังผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่กับบุคคลดังกล่าว แต่เนื่องจากบุคคลดังกล่าวได้พ้นจากวาระการดำรงตำแหน่งซึ่งมีการกระทำ อันเป็นเหตุให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติเกี่ยวกับเรื่องที่ถูกกล่าวหาไปแล้ว และแม้ว่าบุคคลบางคนที่ถูกกล่าวหา นั้นยังคงดำรงตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่นอยู่แต่ก็เป็น การดำรงตำแหน่งคนละวาระกัน

กระทรวงมหาดไทยเห็นว่า จากมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่กล่าวข้างต้น สามารถ จำแนกผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ดังนี้

๑. กรณีที่ผู้บริหารท้องถิ่นได้พ้นจากวาระการดำรงตำแหน่งที่ได้กระทำความผิดไปแล้ว และขณะที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติ ผู้บริหารท้องถิ่นนั้นมิได้ดำรงตำแหน่งในวาระอื่นอยู่อีก กรณีนี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าไม่มีกรณีที่จะต้องส่งรายงาน เอกสาร และความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่อีก

๒. กรณีที่ผู้บริหารท้องถิ่นได้พ้นจากวาระการดำรงตำแหน่งที่ได้กระทำความผิดไปแล้ว และขณะที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติ ผู้บริหารท้องถิ่นผู้นั้นได้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่นเดียวกันนี้ในวาระถัดมาอีก กรณีนี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าให้ส่งรายงาน เอกสาร และความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่

กรณีจึงฟังได้ว่า มติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ประสงค์ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนทำการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นในวาระที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในปัจจุบัน แม้การกระทำความผิดอันเป็นเหตุให้พ้นจากตำแหน่งจะมีได้เกิดขึ้นในวาระการดำรงตำแหน่งครั้งนี้ ซึ่งเป็นความเห็นที่ไม่สอดคล้องกับแนวทางที่กระทรวงมหาดไทยได้ถือปฏิบัติ ประกอบกับ กระทรวงมหาดไทยได้ขอหารือเรื่องนี้ไปยังสำนักงาน ป.ป.ช. แล้วว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ส่งพร้อมหนังสือ ลับ ที่ นร ๐๔๐๑/๑๔๐๗ ลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๕ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ลับ

บุคคลนั้นพ้นจากตำแหน่งได้อีก ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้เคยให้ความเห็นไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๑๑๔-๑๒๐/๒๕๕๖^๕

ฉะนั้น การพิจารณาประเด็นปัญหาที่กระทรวงมหาดไทยหารือมาว่าจะดำเนินการอย่างไร จึงต้องพิจารณาตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

กรณีที่ ๑ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗

เนื่องจากมาตรา ๕๘/๑ (๓)^๖ และมาตรา ๕๘/๔^๖ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลฯ ได้กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของบุคคลที่จะมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลไว้ว่า ต้องไม่เป็นผู้มีพฤติกรรมในทางทุจริต และได้กำหนดไว้ในมาตรา ๖๔ (๔)^๗ ด้วยว่าในระหว่างการดำรงตำแหน่ง หากมีลักษณะต้องห้ามดังกล่าวย่อมมีผลให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งโดยผลของกฎหมาย ดังนั้น เมื่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล แล้วแต่กรณี ถูกคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดว่ากระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ บุคคลดังกล่าวจึงอาจตกเป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอันเป็นเหตุให้พ้นจากตำแหน่งที่ดำรงอยู่ในปัจจุบันตามมาตรา ๖๔ (๔) หรือมาตรา ๖๔/๑^๘ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ การพ้นจากตำแหน่งในกรณีดังกล่าวเป็นการพ้นจากตำแหน่งโดยผลของกฎหมายตั้งแต่วันที่มิเหตุดังกล่าวขึ้น ซึ่งผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนไม่ต้องสั่งให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งอีก โดยผลดังกล่าว แม้ว่าผู้นั้นจะพ้นจากตำแหน่งไปแล้ว จึงยังเป็นหน้าที่ของผู้นั้นที่จะต้องดำเนินการสอบสวนเพื่อให้ได้ความว่ามีกรณีดังกล่าวเกิดขึ้นหรือไม่ ซึ่งถ้าปรากฏว่า

^๕บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การสั่งให้ผู้บริหารท้องถิ่นและรองผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่ง ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๔๐๑/๐๒๐๓ ลงวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๖ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๖มาตรา ๕๘/๑ บุคคลผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีคุณสมบัติและไม่มีความผิดห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และต้องมีความประพฤติดีไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้ ด้วย

๑.๑

๑.๑

(๓) ไม่เป็นผู้มีพฤติกรรมในทางทุจริตหรือพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาตำบล สมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น หรือเลขานุการหรือที่ปรึกษาของผู้บริหารท้องถิ่น เพราะเหตุที่มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาหรือกิจการที่กระทำกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันรับสมัครเลือกตั้ง

^๗มาตรา ๕๘/๔ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีคุณสมบัติและไม่มีความผิดห้ามตามมาตรา ๕๘/๑

^๘มาตรา ๖๔ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

๑.๑

๑.๑

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๕๘/๑

๑.๑

๑.๑

^๙มาตรา ๖๔/๑ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

๑.๑

๑.๑

(๕) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๕๘/๔

๑.๑

๑.๑

๕๗

มีกรณีดังกล่าวเกิดขึ้น บุคคลผู้นั้นย่อมพ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่กรณีดังกล่าวเกิดขึ้น และเป็นผลให้ขาดคุณสมบัติในการที่จะเข้าดำรงตำแหน่งใหม่ หากในปัจจุบันกำลังดำรงตำแหน่งอยู่ก็จะเป็นผลให้พ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามที่กฎหมายกำหนด

กรณีที่ ๒ พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๐ และกรณีที่ ๓ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๖

เนื่องจากพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดฯ และพระราชบัญญัติเทศบาลฯ ไม่มีบทบัญญัติลักษณะเช่นเดียวกับมาตรา ๕๘/๑ และมาตรา ๕๘/๔ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลฯ เมื่อมาตรา ๗๙^๙ แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดฯ ได้กำหนดเหตุแห่งการพ้นจากตำแหน่งของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และมาตรา ๗๓^{๑๐} แห่งพระราชบัญญัติเทศบาลฯ กำหนดเหตุแห่งการพ้นจากตำแหน่งของนายกเทศมนตรี กรณีละเลยไม่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่หรือปฏิบัติไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ไว้เป็นการเฉพาะ โดยกำหนดเป็นเหตุให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยใช้ดุลพินิจสั่งให้พ้นจากตำแหน่งได้ ดังนั้น ตราบใดที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมิได้สั่งการอย่างใด นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือนายกเทศมนตรีจะยังคงดำรงตำแหน่งอยู่ การพ้นจากตำแหน่งในกรณีนี้จึงเป็นการพ้นจากตำแหน่งเมื่อมีคำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นต้นไป มิได้เกิดขึ้นโดยผลของกฎหมายเมื่อข้อเท็จจริงในกรณีที่หาหรือมาปรากฏว่า นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือนายกเทศมนตรีได้พ้นจากตำแหน่งนั้นไปแล้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงไม่อาจสั่งให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งได้อีก และผู้ว่าราชการจังหวัดก็ไม่สามารถอาศัยอำนาจตามมาตรา ๗๙ แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดฯ หรือมาตรา ๗๓ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาลฯ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือนายกเทศมนตรีที่พ้นจากตำแหน่งไปก่อนแล้วได้ ทั้งนี้ เป็นไปตามแนวความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ที่ได้ให้ไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๑๑๙-๑๒๐/๒๕๕๒^{๑๑}

มาตรา ๗๙ ในกรณีที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ละเลยไม่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่หรือปฏิบัติไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ หรือประพฤติดนฝ่ายความสงบเรียบร้อยของประชาชน ผู้ว่าราชการจังหวัดจะดำเนินการสอบสวนก็ได้

ถ้าหากผลการสอบสวนปรากฏว่านายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีพฤติการณ์เช่นนั้นจริง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเสนอให้รัฐมนตรีใช้ดุลพินิจสั่งให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ้นจากตำแหน่ง คำสั่งของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา ๗๓ ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่า นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ประธานสภาเทศบาล หรือรองประธานสภาเทศบาล ปฏิบัติการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน ละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ หรือมีความประพฤติในทางจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่ง หรือแก่เทศบาล หรือแก่ราชการ ให้เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพร้อมด้วยหลักฐาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยอาจใช้ดุลพินิจสั่งให้นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ประธานสภาเทศบาล หรือรองประธานสภาเทศบาล พ้นจากตำแหน่งก็ได้ คำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยให้เป็นที่สุด

โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔, ข้างต้น

อนึ่ง คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) มีข้อสังเกตว่า ตามที่ได้ปรากฏข้อเท็จจริงจากคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงมหาดไทยว่า ปัจจุบันได้มีประเด็นปัญหาตามที่หารือมาเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก แต่พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดฯ และพระราชบัญญัติเทศบาลฯ มิได้มีบทบัญญัติห้ามเองเดียวกับพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล อันเป็นเหตุให้ไม่อาจดำเนินการกับบุคคลที่ถูกคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดว่ากระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการได้ และในบางกรณีบุคคลเหล่านั้นก็กลับมาดำรงตำแหน่งใหม่ โดยไม่อาจดำเนินการใดเป็นการย้อนหลังได้ อันเป็นการขัดต่อนโยบายของรัฐบาล ดังนั้น กระทรวงมหาดไทยและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องสมควรดำเนินการแก้ไขกฎหมายให้รัดกุมโดยเร่งด่วนต่อไป



(นายอัมพร จารุจินดา)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สิงหาคม ๒๕๕๕